

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

ha- Boneh

Lemberg, Shanah 1 (1904) ; damit Erscheinen eingestellt

גרועה לא בתכמ.

[urn:nbn:de:kobv:517-vlib-12870](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:kobv:517-vlib-12870)

❖ חדרי תורה ❖

מכתב אל העורך.

ידידי הרב העורך הי"ו.

בעזר אלקים חיים:

שמחתי בשמעי כי העיר ד' את רוחו לבנות בנין מפואר בנין שלם לשם ד' ותורתו ואמרתיו לברכהו כי יראני בבנינו וישמחני בתקונו וישניג קונים לעבודתו. ויקוים בו מקרא שכתוב (דהי בן יד) ויבנו ויצליחו, בחכמה יבנה בנין עדי עד ויהי בניו לתלפיות לשם ולתפארת ולתהלה.

ודבר בעתו מה טוב לפתוח בשלום תחלה הנה אל ישועתי אפתח לבאר מאמר חז"ל (סוף ברכות) תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם שנאמר וכל בניך לימודי ד' ורב שלום בניך אל תקרי בניך אלא בונך דיש להקשות ע"ז ב' קושיות א' מניל המרבים שלום בעולם הלא י"ל דדוקא בין הת"ח יש שלום כדדרשינן (קידושין ל' ע"ב) מדכתיב את וזה בסופה. ב' קשה על מה שאמר אל תקרי בניך כו' דמניל לשנות הקריאה? ואמרתיו ליישב קושיא הדא בחברתה דמבואר בגמ' (נדרים פ"א ע"א) דאין מצוין מת"ח בנים תלמידי חכמים ומפרש רב יוסף שם הטעם שלא יאמרו תורה ירושה היא. ומר זוטרא אמר מפני שמתנאין על הצבור ויש להביא רא' למר זוטרא מהא דכתיב וכל בניך וגו' ורב שלום בניך דהנה הצ"ח (ברכות שם) הקשה הלא מלת בניך השנית הוא כשפת יתר וכתב ליישב דהכתוב מבשר להת"ח שגם הבנים אשר יולדו להם ג"כ יהיו ת"ח ובניך דסיפא היונו בנים של בניך האמורים כרישא והקשה ע"ז מהא דאמרו חז"ל שאין מצוין שיהיו לת"ח בנים ת"ח אכן לדברי מר זוטרא לא קשיא דהרי ב' במדרש שמואל (אבות פ"ד מ"ט) דמי שמתנאה אין לו שלום ההגאווה נורמת מחלוקת וא"כ כאן דמפורש כתיב ורב שלום עכצ"ל דאין מתנאים לכן וזכו גם הת"ח לבנים ת"ח וא"ש. ויש להטעים דברי מר זוטרא עפ"י שם אמרות טהורות (תהלים קי"ט, כ"ה) דהא דאחז"ל דישאל נקראים בנים למקום הוא דווקא כשיש שלום ביניהם כי השלום מורה דכולם בני אב אחד ע"ש ולפי"ז מובן טעם מר זוטרא דלפי שהת"ח מתנאין על הצבור ואין להם שלום נמצא דאין קרוים בנים למקום וא"כ אין להקב"ה כביכול בנים ת"ח לכן מדה כנגד מדה אין להם בנים ת"ח והבן.

אמנם לפי"ז יש להתכונן לדברי מר זוטרא איכ גם מי שאינו ת"ח כשהוא בעל מחלוקת לא יהי לו בנים ת"ח ולמה דוקא לת"ח אין מצוים בנים ת"ח אך י"ל עפ"י ש הצ"ח שם דאם יש שלום בין הת"ח אז יש שלום גם בין ההמון דת"ח מרבים שלום בעולם אבל אם אין שלום בין הת"ח אז דבריהם אינם מתקבלים לבני הורם כי יאמרו להם קשוט עצמך ואח"כ קשוט אחרים. ועפ"י יתבאר דברי הגמ' "תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם" ומפרש מניל זה המרבים שלום גם לאחרים, שנאמר וכל בניך וגו' ורב שלום בניך דקשה ע"ז קושיית הצ"ח הלא בניך דסיפא מיותר ועכצ"ל דבניך דסיפא היונו הבנים של בניך ונמצא מוכח במר זוטרא. וקשה איזה חילוק יש בין ת"ח למי שאינו ת"ח ועכצ"ל דת"ח מרבים שלום בעולם וז"ש "אל תקרי בניך אלא בונך" ד"ל דאי לקרות בניך משום שהוא כשפת יתר אלא בונך ד"ל דהת"ח בונים גם לאחרים כאמור דאם יש שלום בין הת"ח יש שלום גם בין ההמון וכן אמרו בגמ' (שבת ק"ה, א) דהת"ח נקראים בנאין שעוסקים בבנינו של עולם: ודוק כי דבר נחמד היא.

חיים געלערנבער, אבד"ק קוטב והגליל,

המחבר ס' פרי עט חיים וס', שמחת החג.